

Áhrif hækkandi sjávarhita á næstu áratugum á framboð af fiski frá Íslandi

Jóhann Sigurjónsson
Hafrannsóknastofnunin

Sjávarútvegsráðstefnan 2012 – Horft til framtíðar – Grand Hótel,
Reykjavík, 8.-9. nóvember 2012

Efni erindis

- Um hlýnun sjávar á Norðurslóð og Íslandsmiðum á liðinni öld
- Fiskveiðarnar á Íslandsmiðum á tímum mikilla umhverfisbreytinga
- Horfurnar í norðri og tækifærin á komandi árum

Straumakerfi á Íslandsmiðum

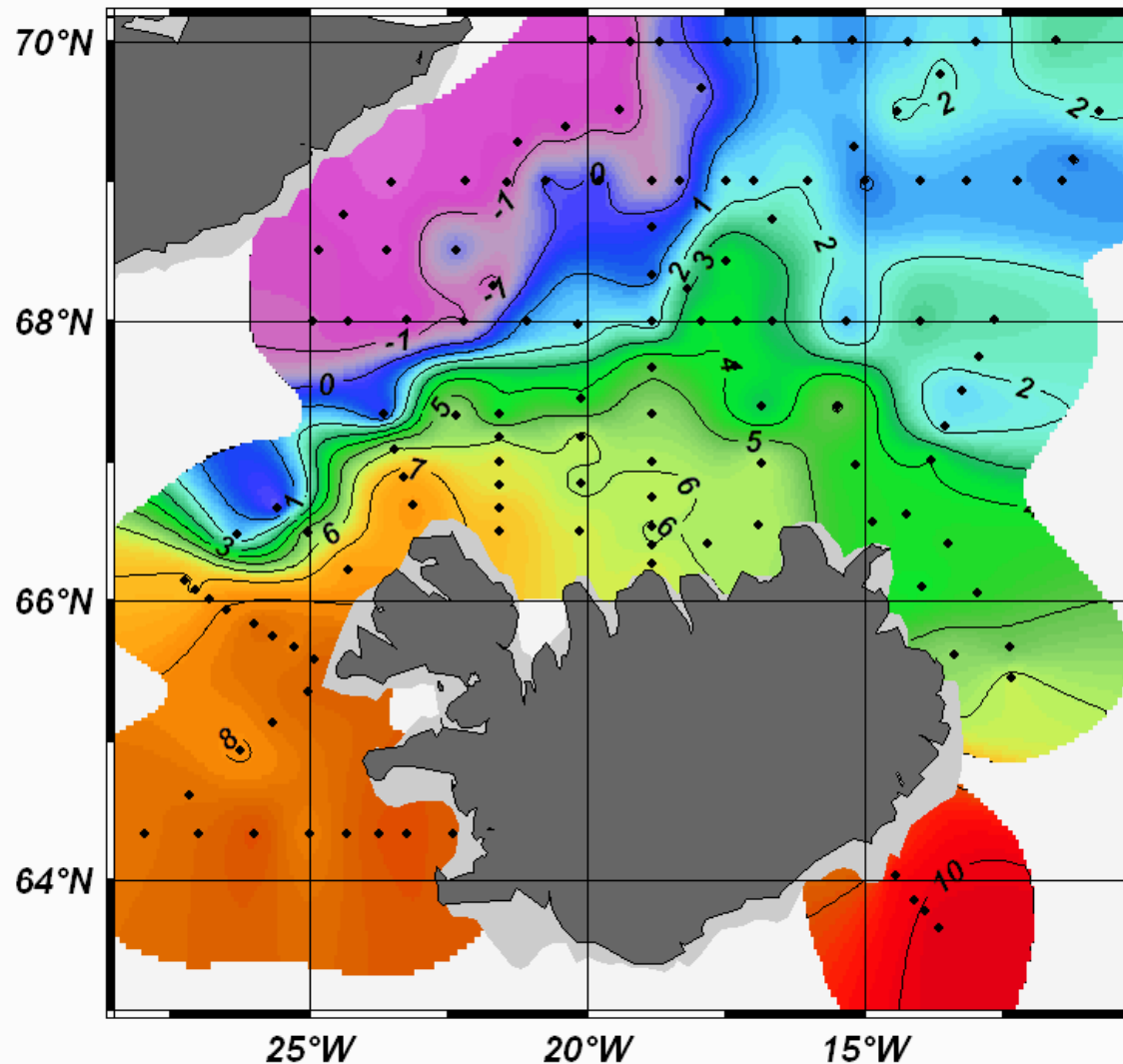
Ástand sjávar á Íslandsmiðum ræðst af breytingum á hlutfallslegum styrk þessara straumkerfa

Jónsson og Valdimarsson (2009)

Íslandsmið - ágúst 2007

Sjávarhiti á 50m

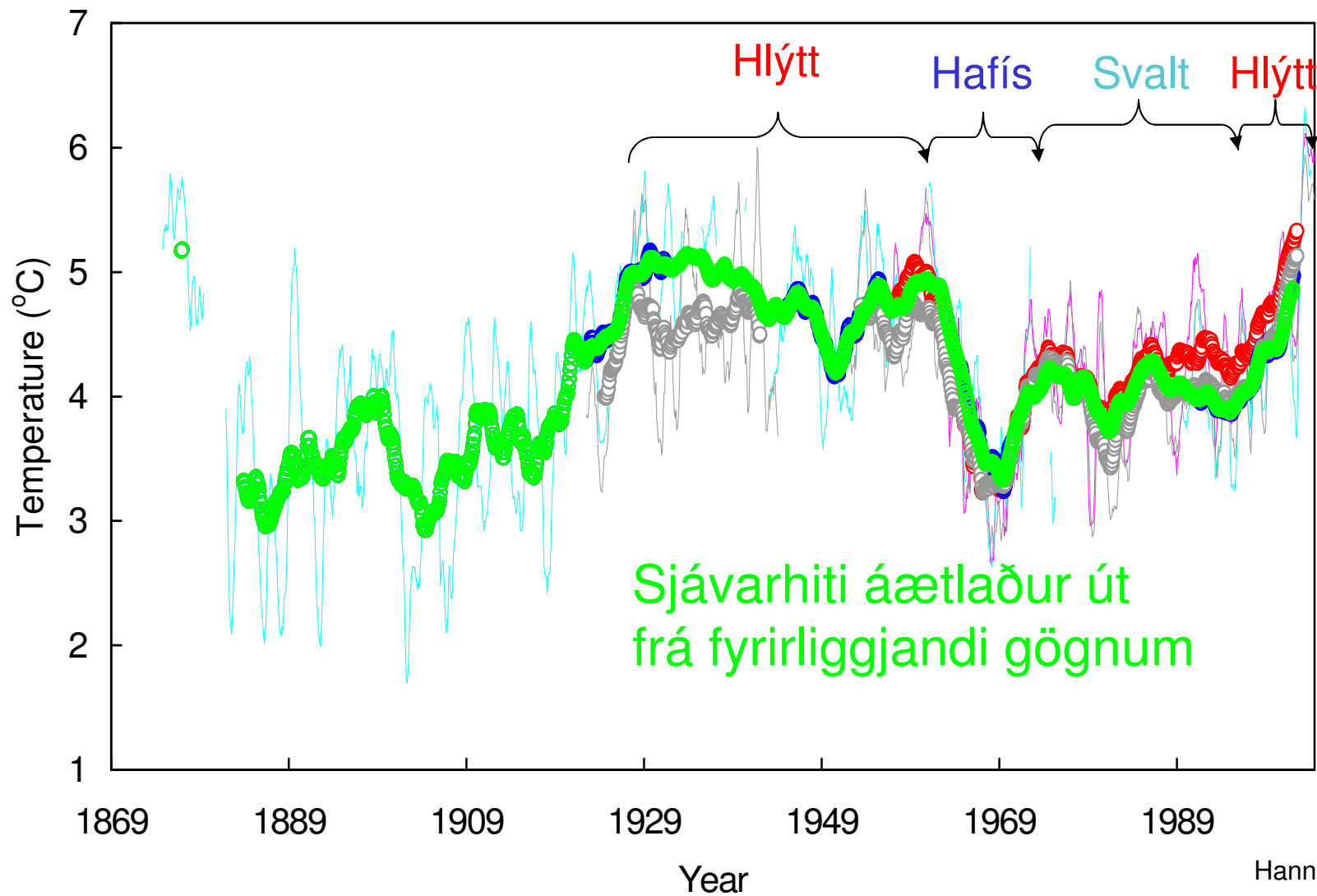
Hitastig sjávar
við strendur
Íslands að
sumarlagi:
-1-10+ °C

Mikill breytileiki
í hitafari

Hafrannsóknastofnunin

Yfirborðshiti fyrir norðan land. Hlýnun síðustu ár lík því sem var á síðustu öld

Helstu áhrif á lífverur

- Útbreiðslumörk færast
- Stærð kjörsvæðis tegunda við landið breytist
- Göngur breytast
- Nýliðun
- Vaxtarskilyrði
- Kynþroski og viðkoma

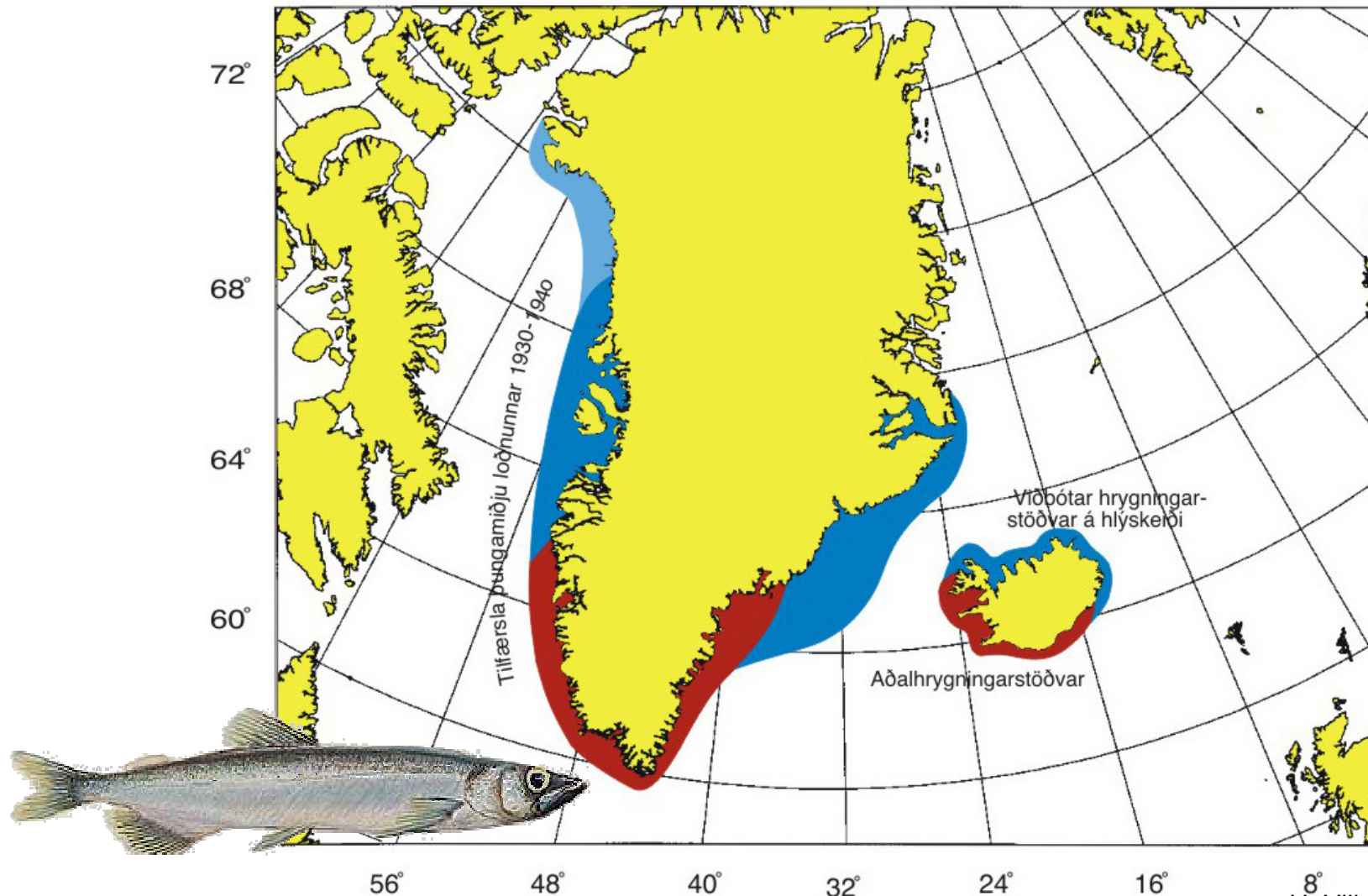

Söguleg sýn - Líkleg áhrif hlýnunar við Ísland

- Aukið streymi Atlantssjávar norður og austur fyrir land - endurnýjun næringarefna
- Frumframleiðni og dýrasvif fer almennt vaxandi
- Burðargeta fiskimiðanna eykst almennt
- Aukin útbreiðsla og afrakstur margra mikilvægra nytjastofna
- Auknar líkur á reki þorskseiða til Grænlands og göngum þaðan til Íslands, bætt nýliðun
- Auknar líkur á göngum norsk-íslenskrar síldar á Norður- og Austurmið
- Vaxandi gengd suðlægari tegunda eins og makríls, kolmunna og smokkfisks
- Neikvætt fyrir kaldsjávartegundir, rækju, loðnu og grálúðu (?)

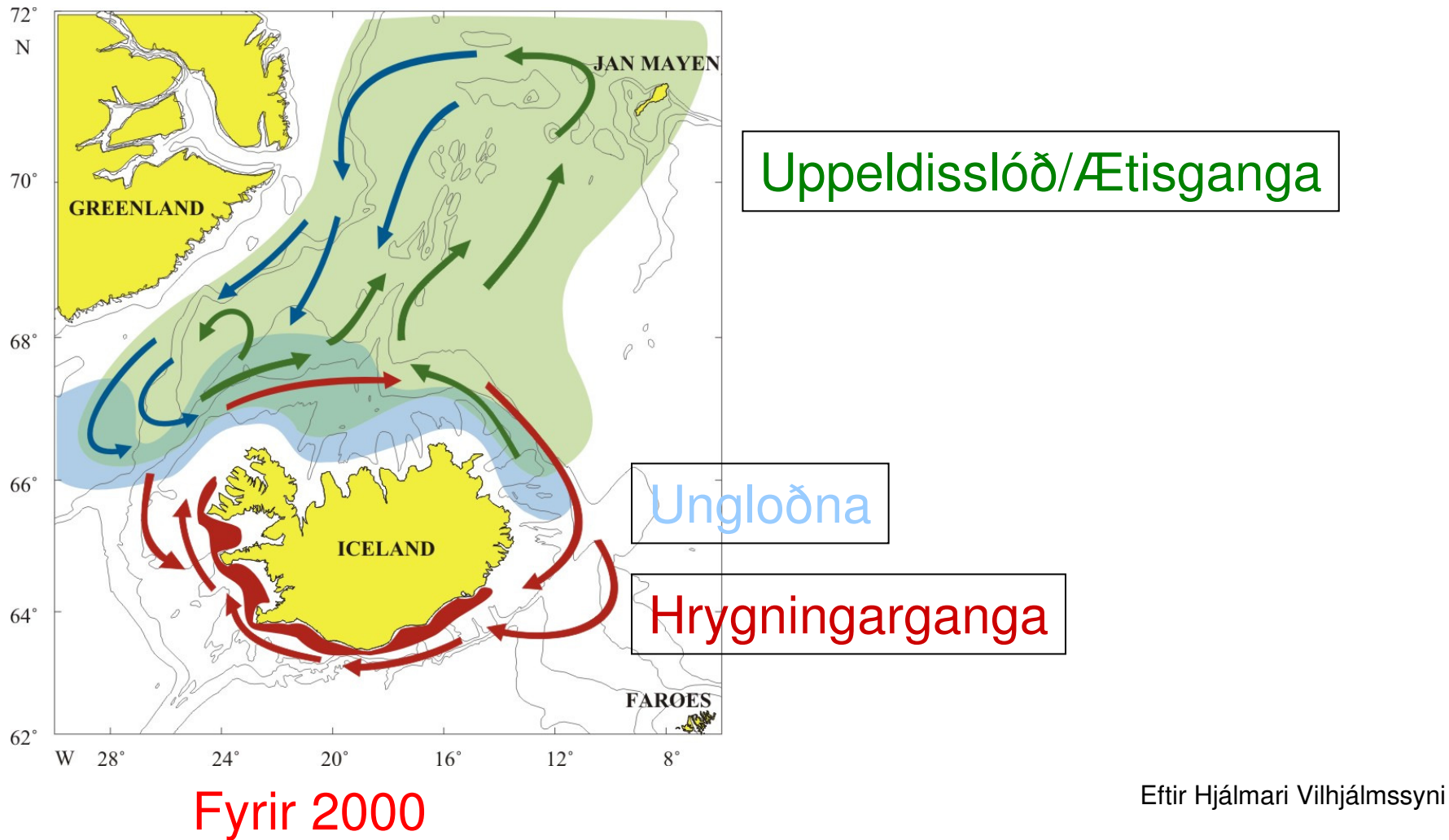

Breytingar á útbreiðslu og hrygningarslóð loðnu á hlýskeiðinu 1920-1965

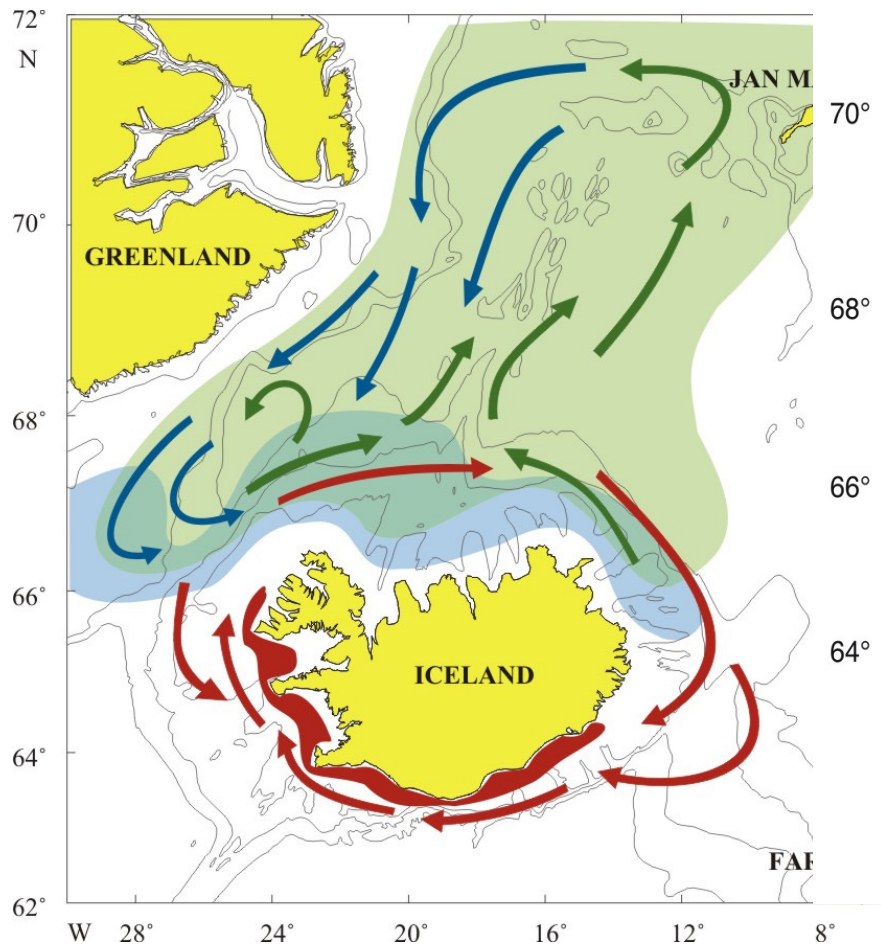

Loðnugöngur og útbreiðsla fyrir og eftir aldamótin síðustu

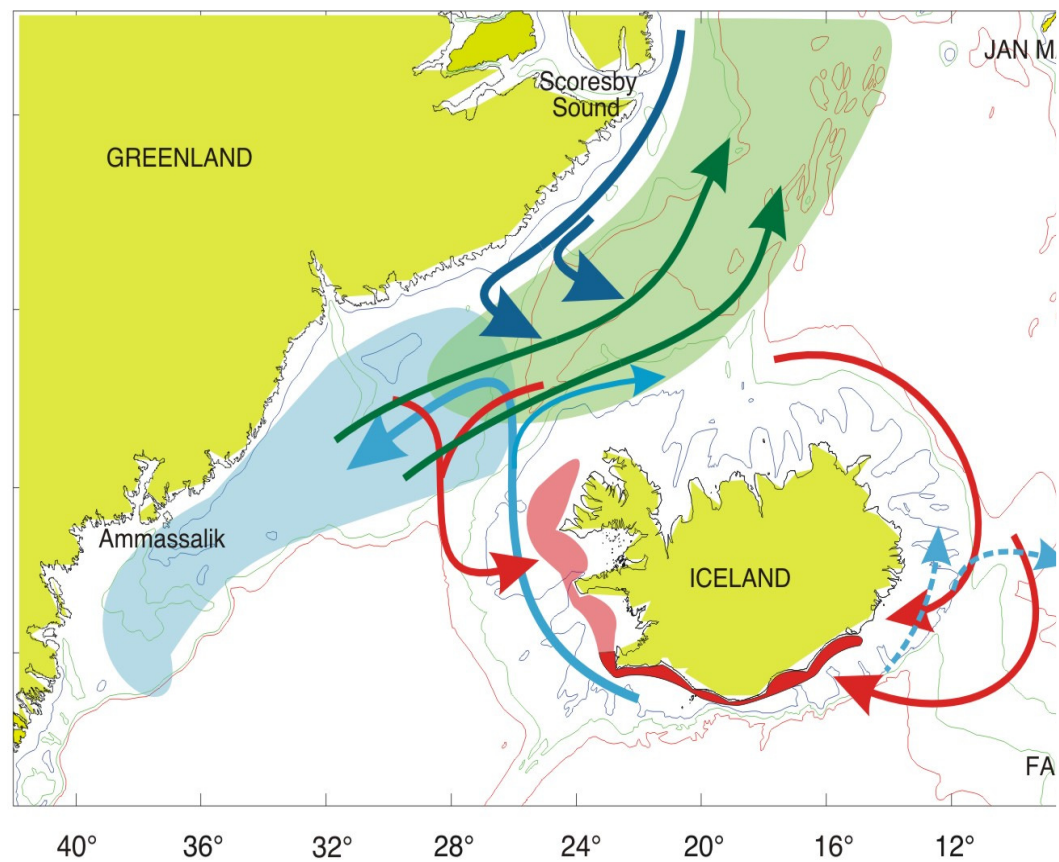

Loðnugöngur og útbreiðsla fyrir og eftir aldamótin síðustu

Fyrir 2000

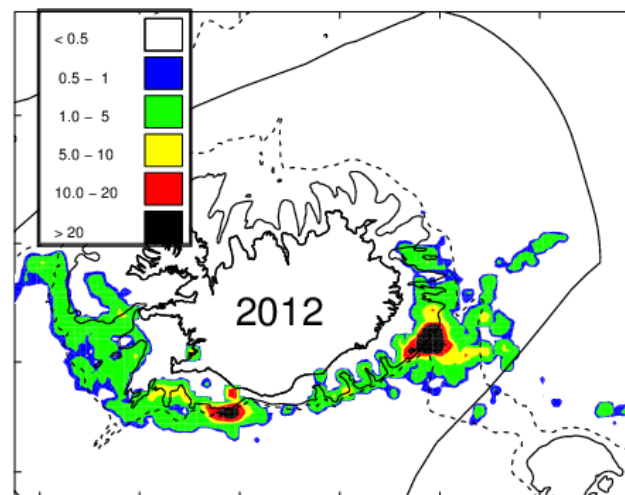
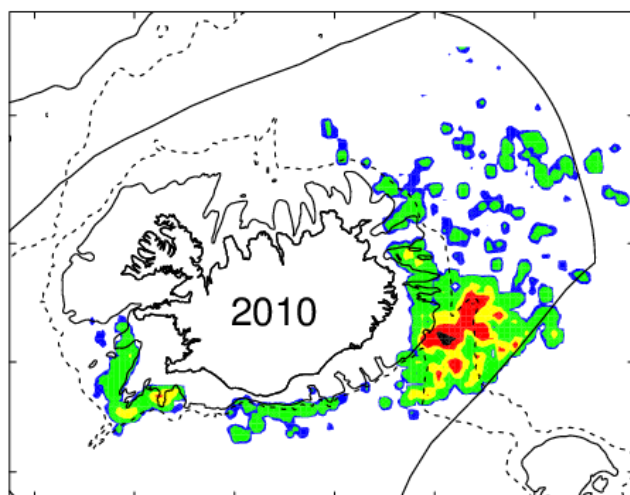
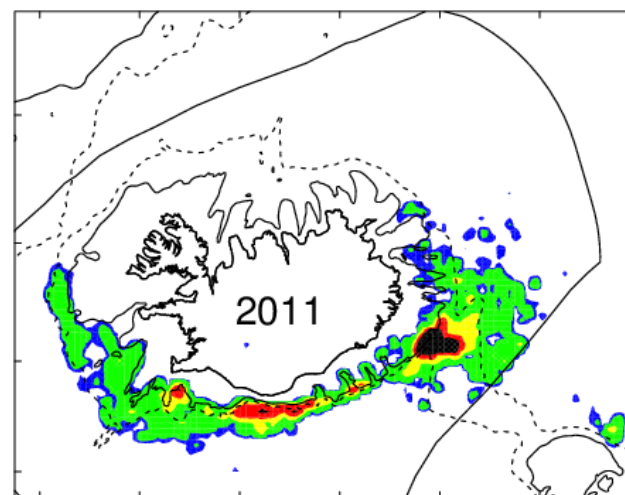
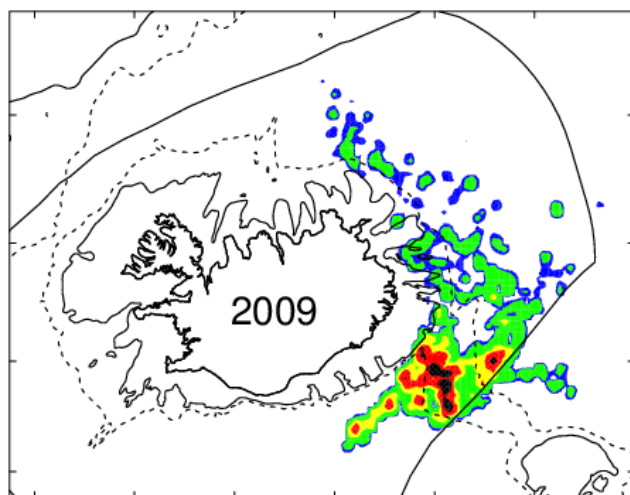

Eftir 2000

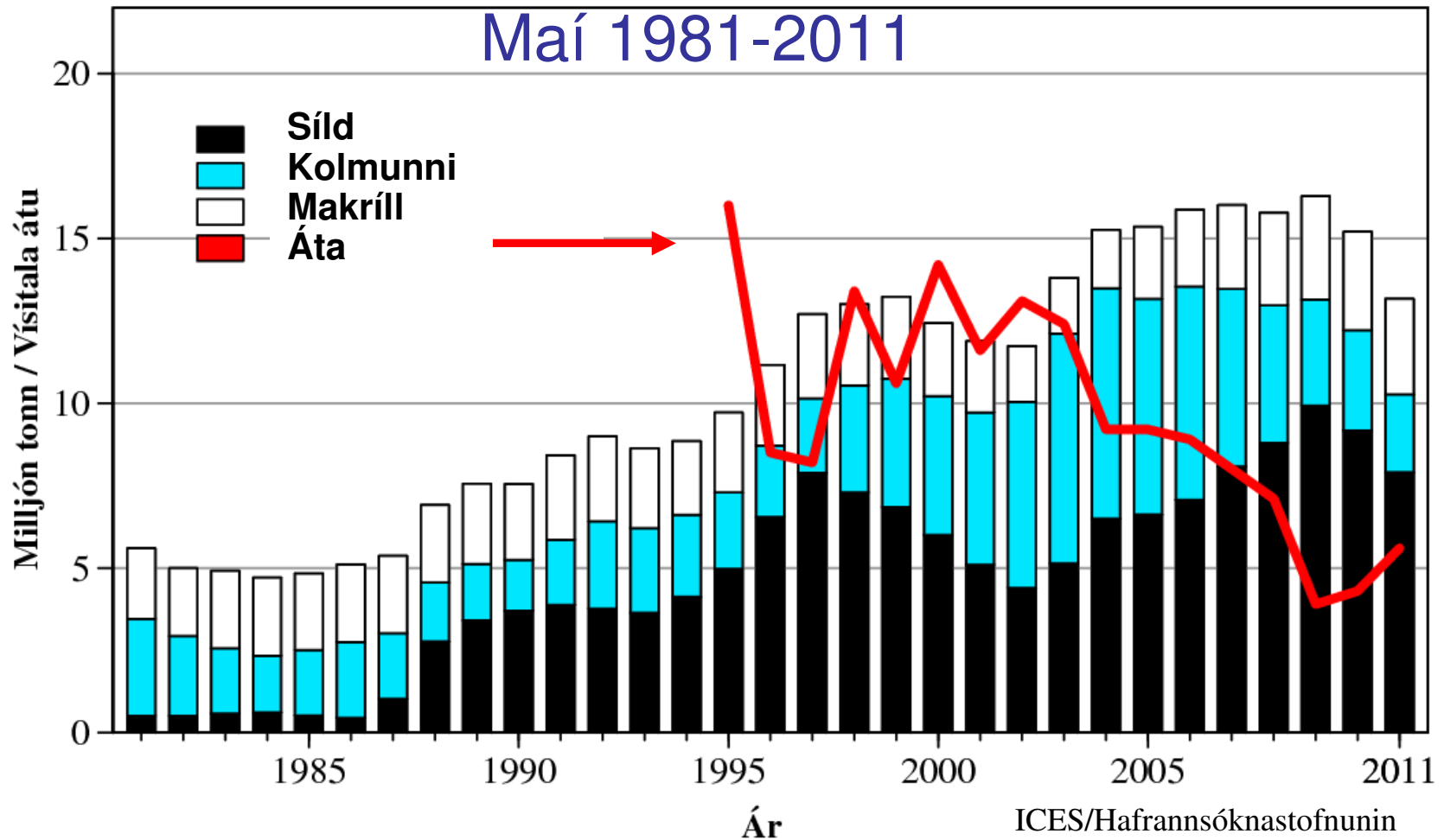
Eftir Hjálmarí Vilhjálmsyni

Makrílafli íslenskra skipa 2009-2012

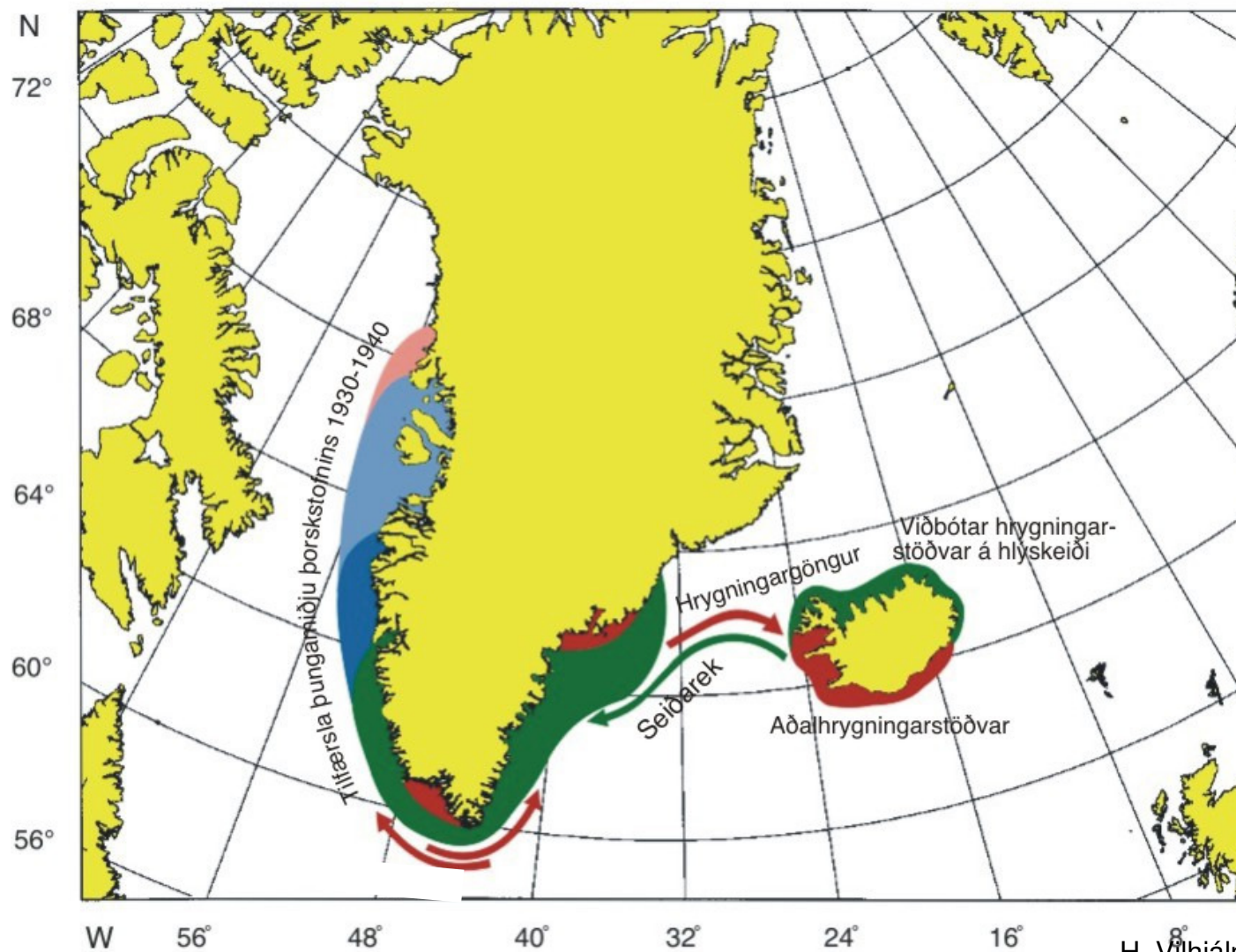

Hrygningarstofn síldar, kolmunna og makríls í NA Atlantshafi og mergð átu í Noregshafi

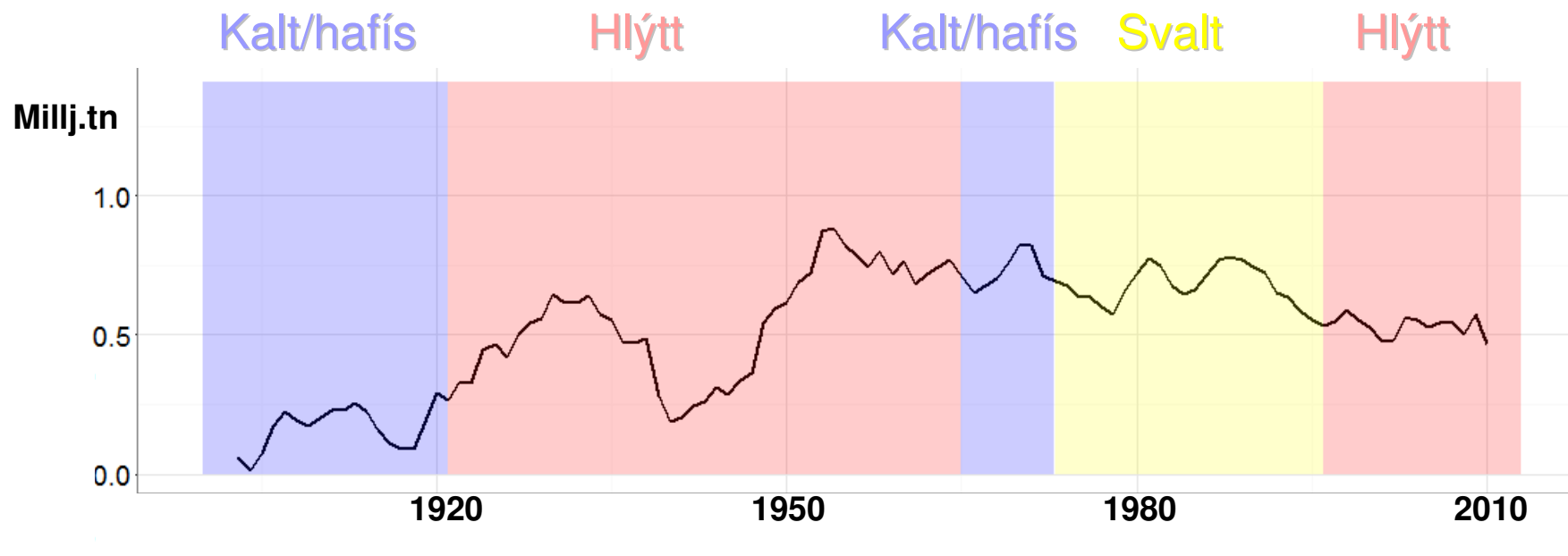
Breytingar á útbreiðslu og göngum þorsks á hlýviðrisskeiðinu 1920-1965

H. Vilhjálmsson (1997)

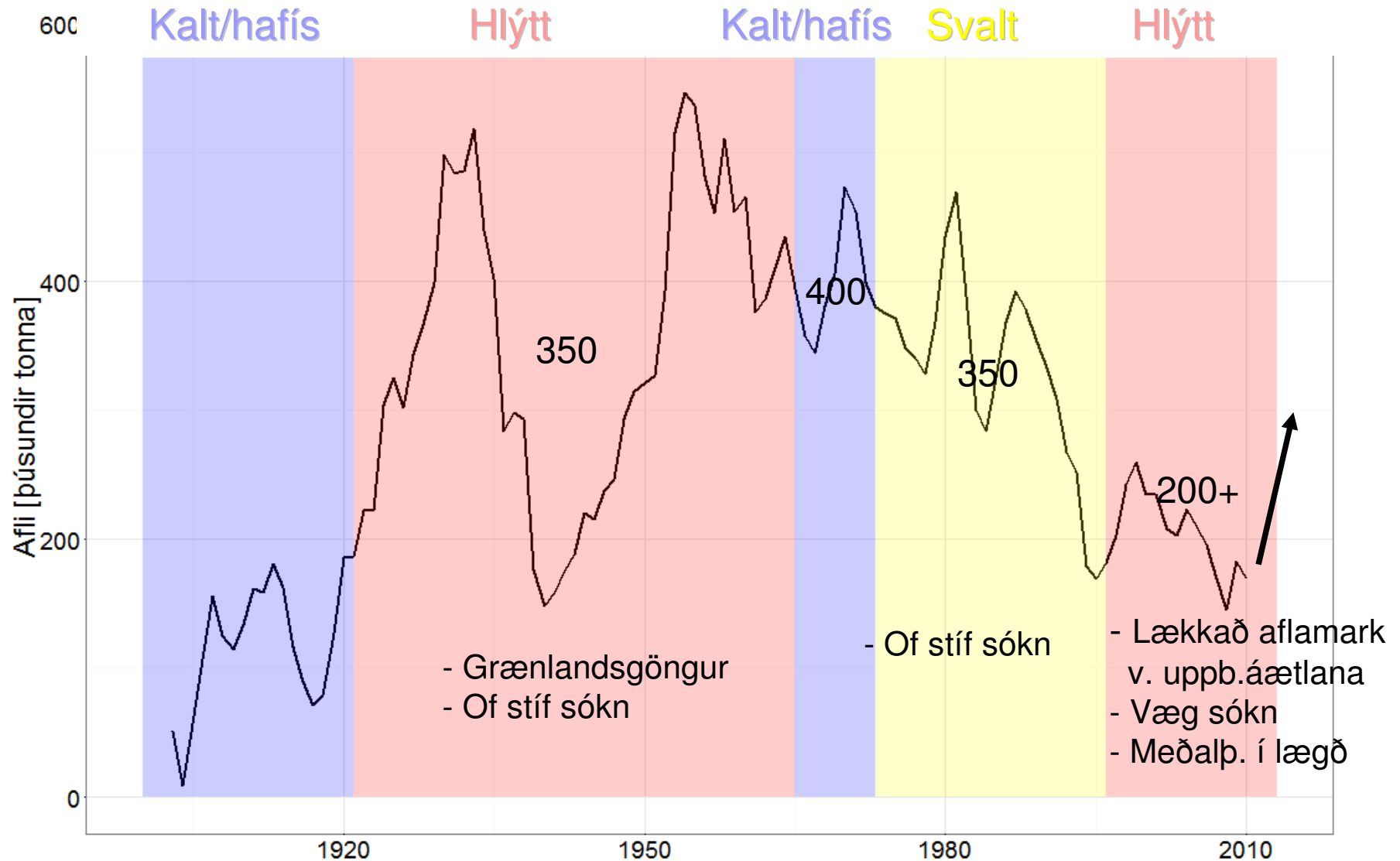

Botnfiskafli 1905-2010

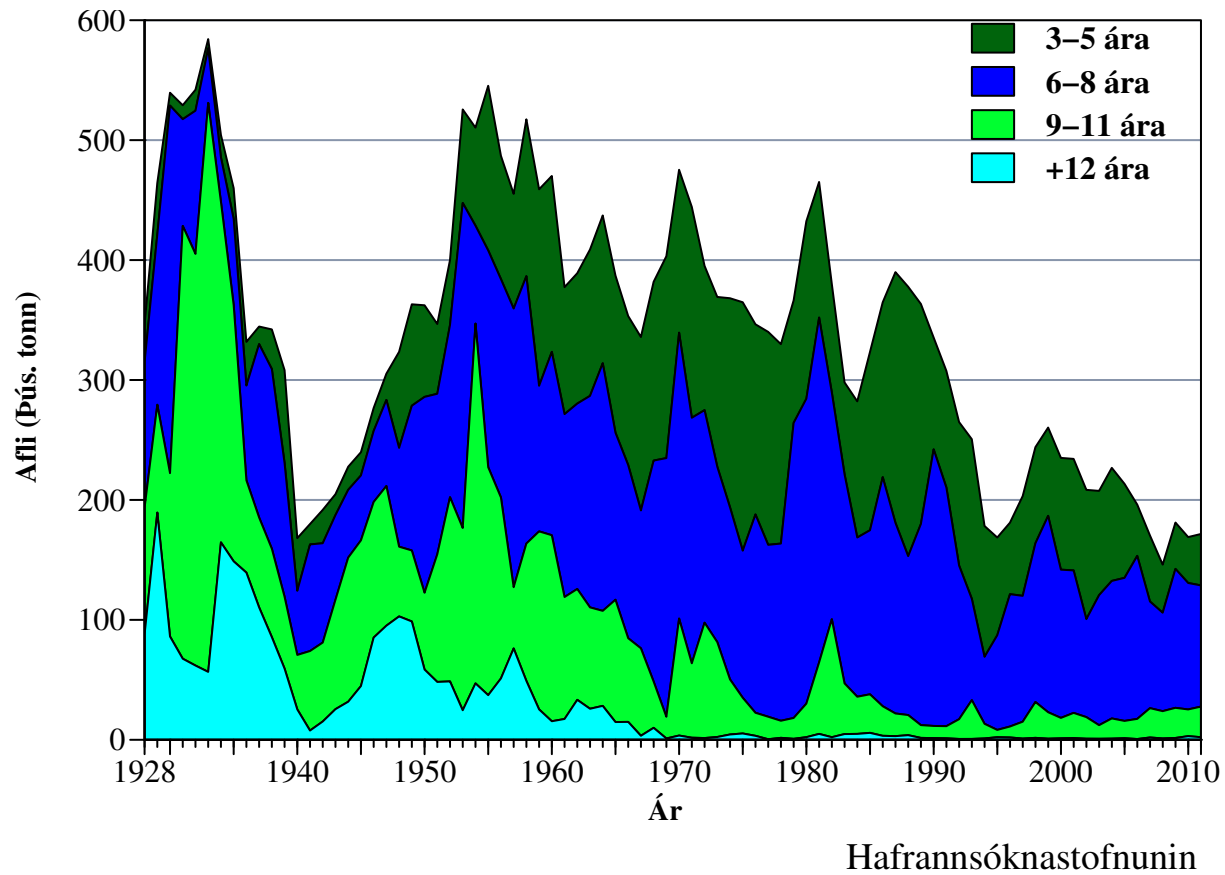

Porskur: Afli 1905-2010

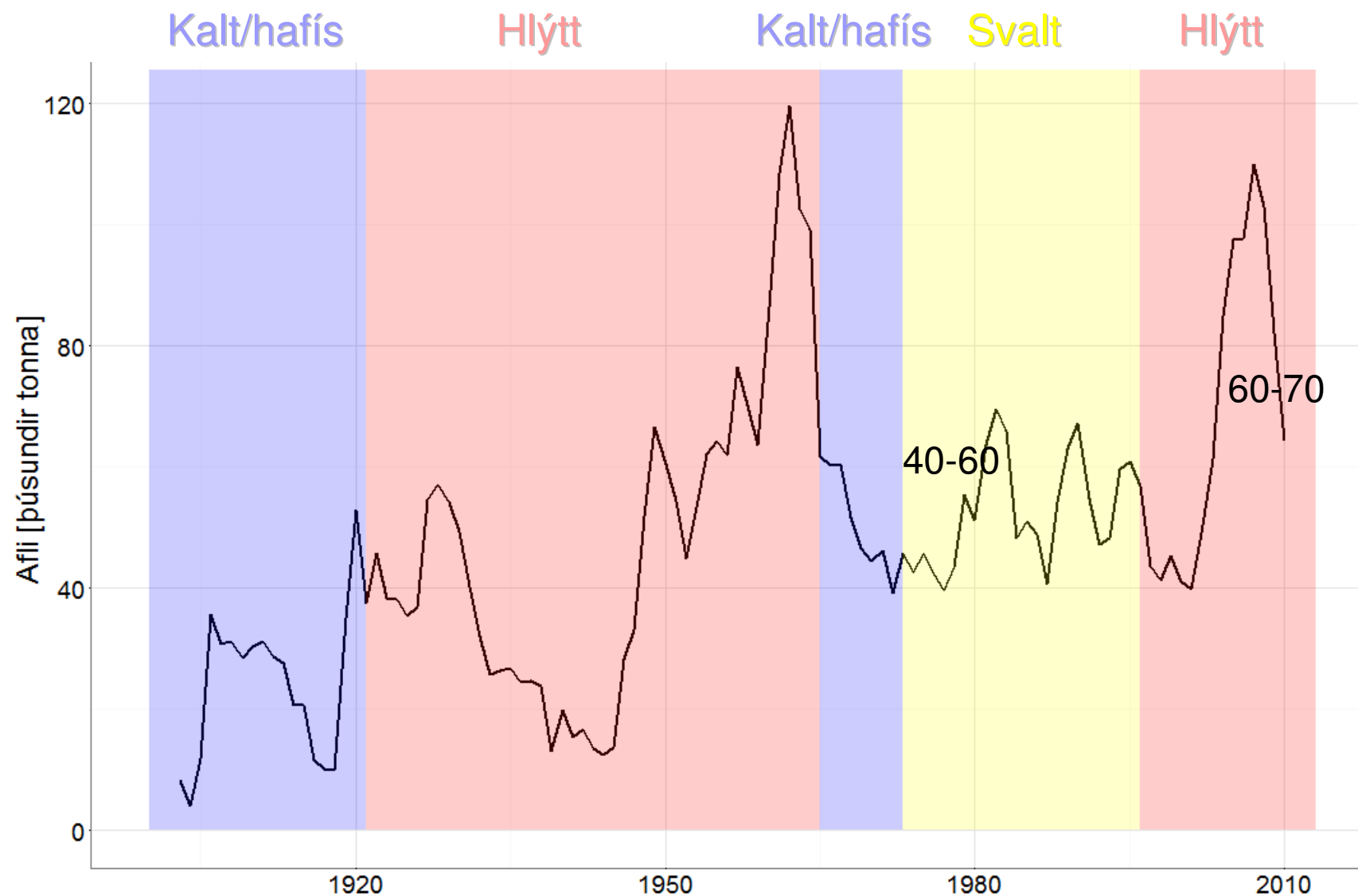

Aldurssamsetning þorskafla

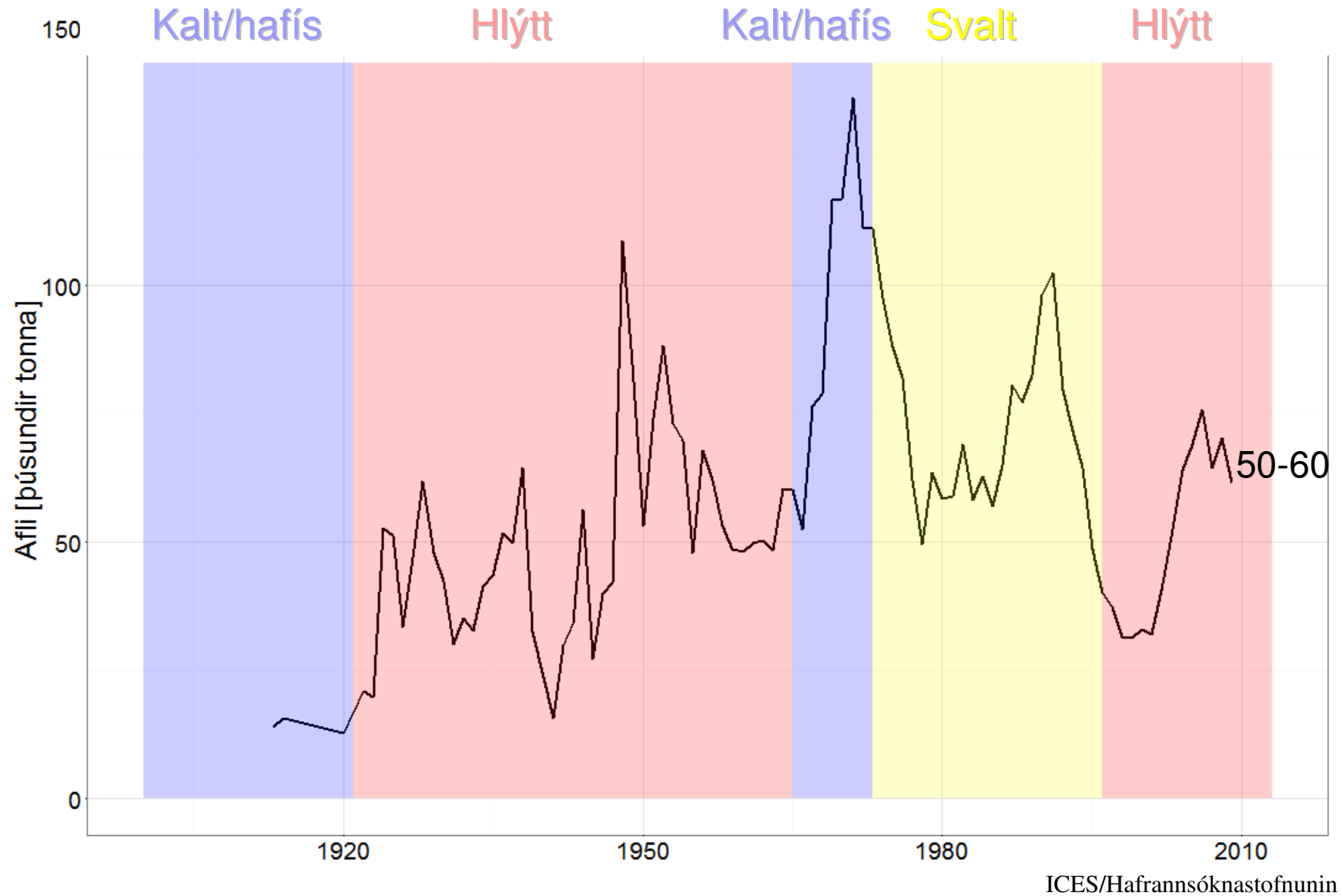

Ýsa: Afli 1905-2010

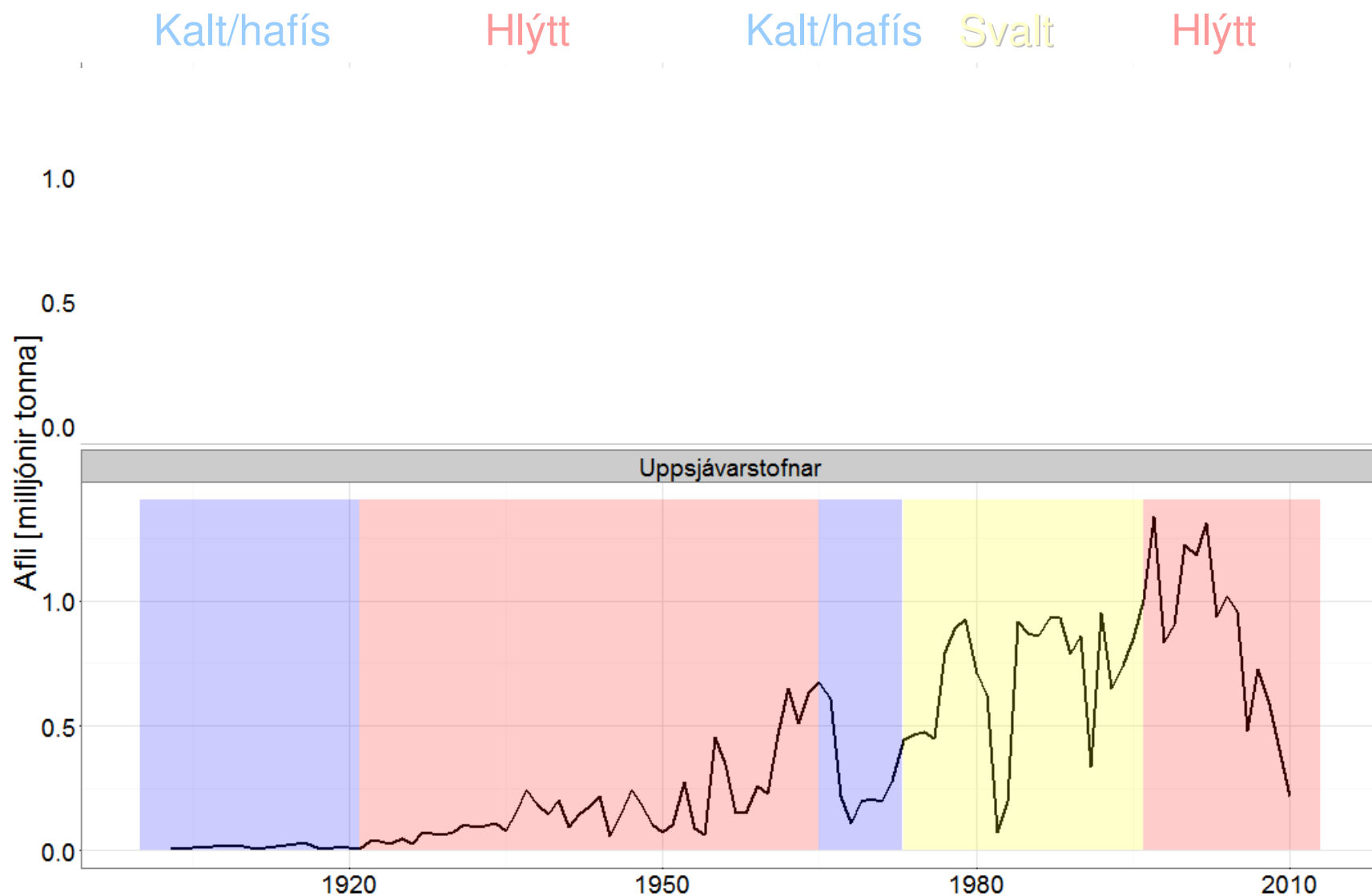

Ufsi: Afli 1905-2010

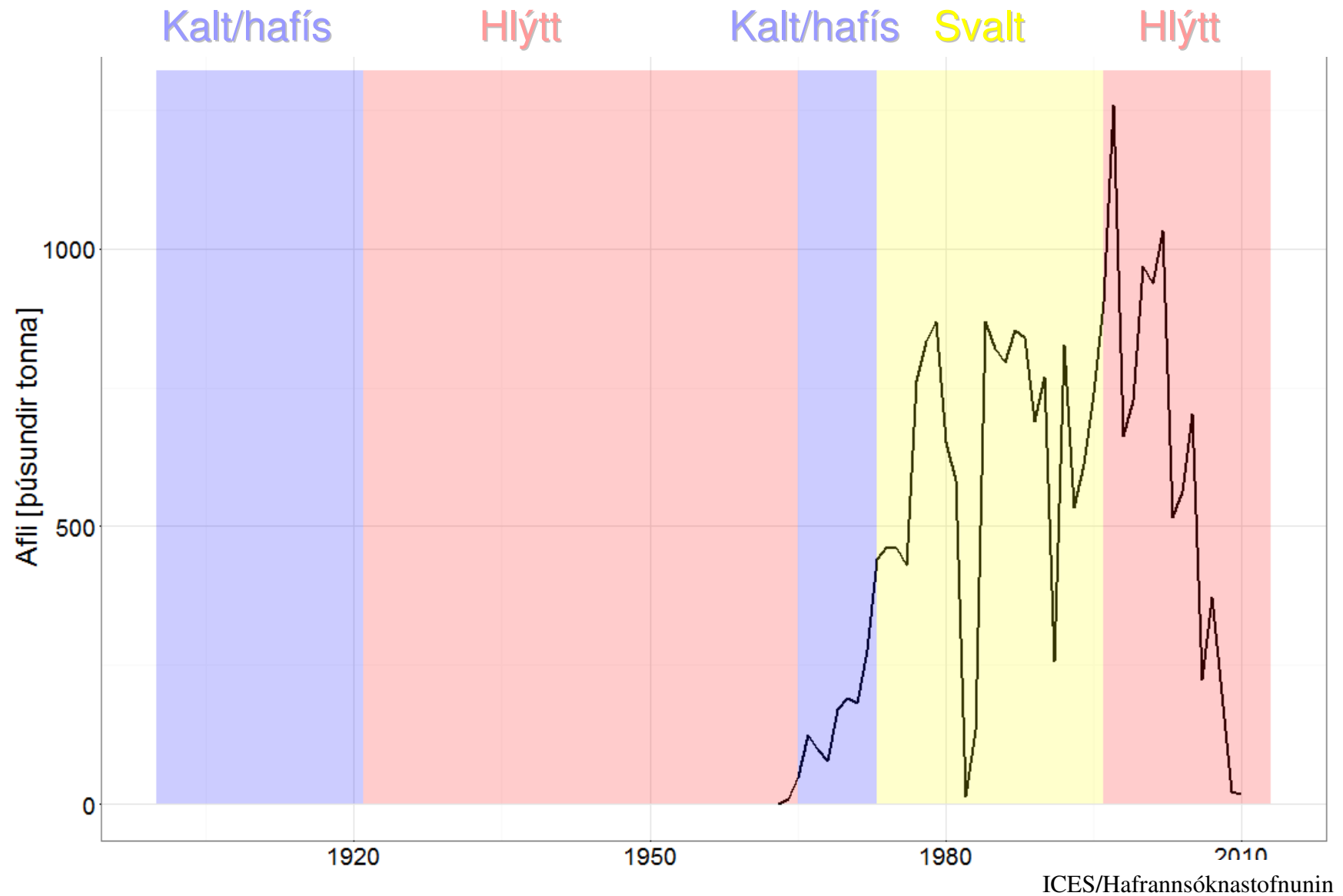

Uppsjávarafli 1905-2010

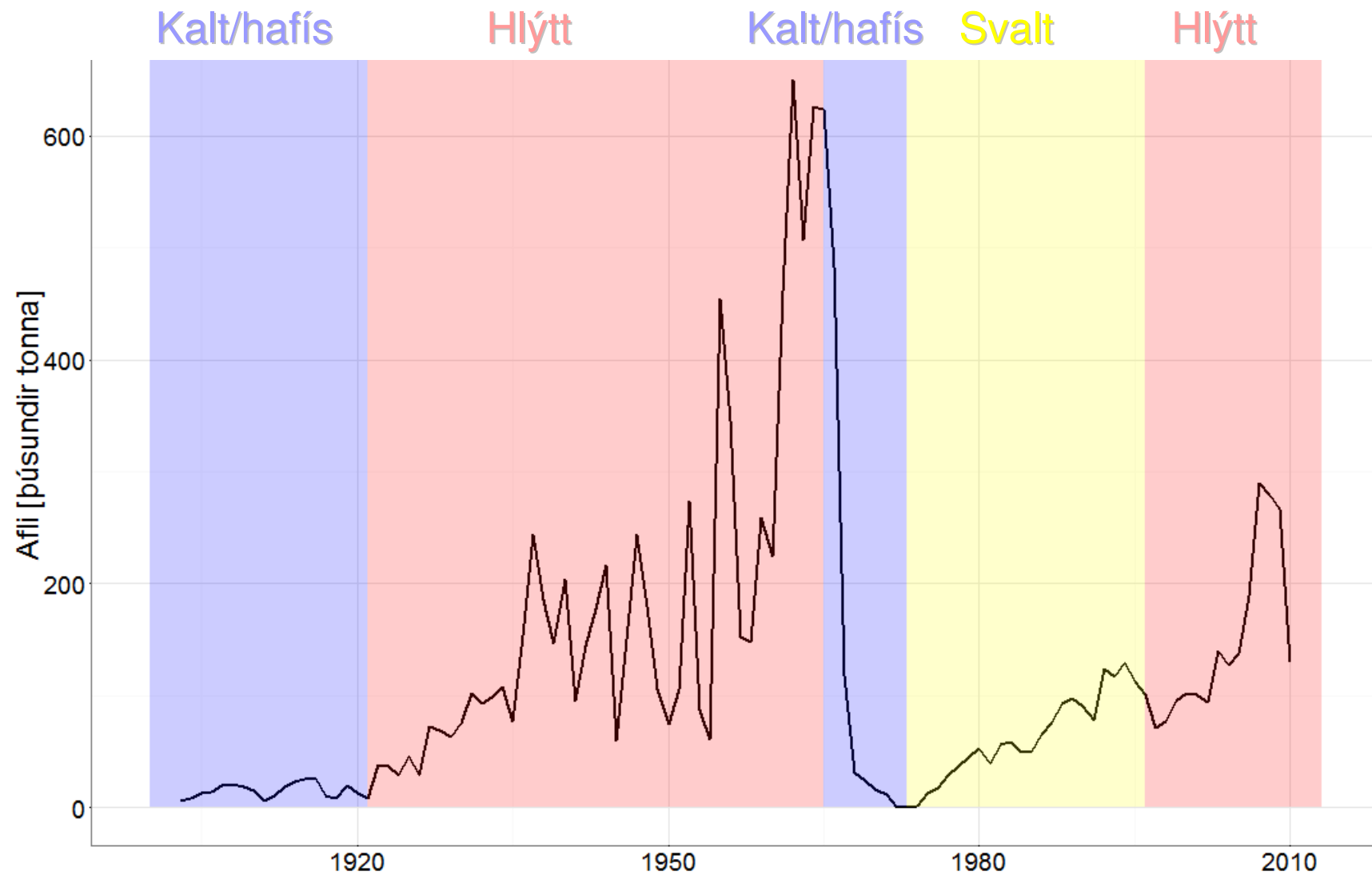

Loðna: Afli 1905-2010

Síld: Afli 1905-2010

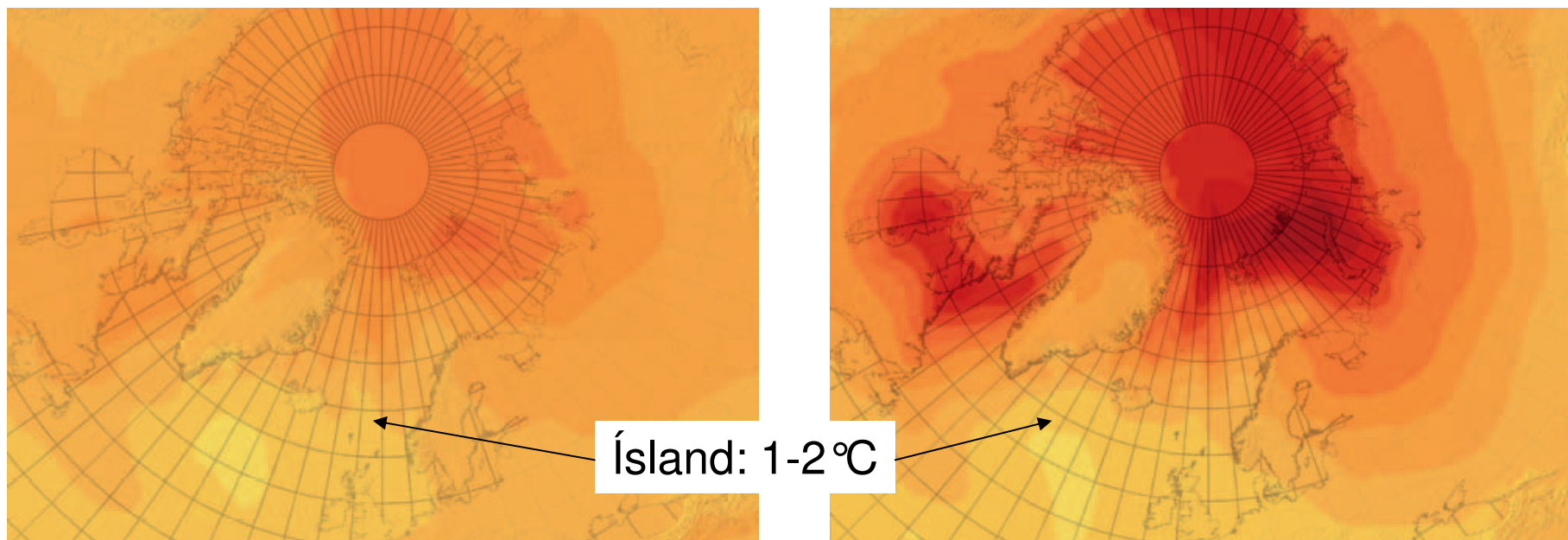
Aflahorfur á Íslandsmiðum á næstu áratugum ?

- Botnfiskafli gæti aukist, en tegundasamsetning gæti riðlast; styrkist ýsa á kostnað þorsks ?
- Þó nýliðun þorsks gæti styrkst með Grænlandsgöngum, þarf næga fæðu. Þar er loðnan mikilvægust
- Síldarstofnar eru líklegir til að styrkjast, líka kolmunni og makrill – en samkeppnin hörð !
- Rækjustofnar áfram í lægð ?
- Verður loðna minna aðgengileg og færir sig norðar ?
- Verið metið svo að ávinningur hlýnunar einn og sér er minni en það sem fá má fram með skynsamlegri stjórnun veiðanna
- Nýir stofnar: Hestamakrill, brislingur ??

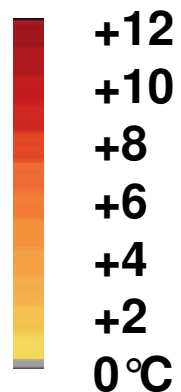
- Gleymum samt ekki að innan 1-2 ára gætu skilyrði í sjó versnað snögggt líkt og gerðist 1965

Hlýnun Norðurslóðar uppúr miðri næstu öld

Frávik hitastigs við yfirborð næstu öldina frá meðaltali áranna 1980-2000

Ársmeðaltal
3-5°C yfir landi, 7°C yfir sjó

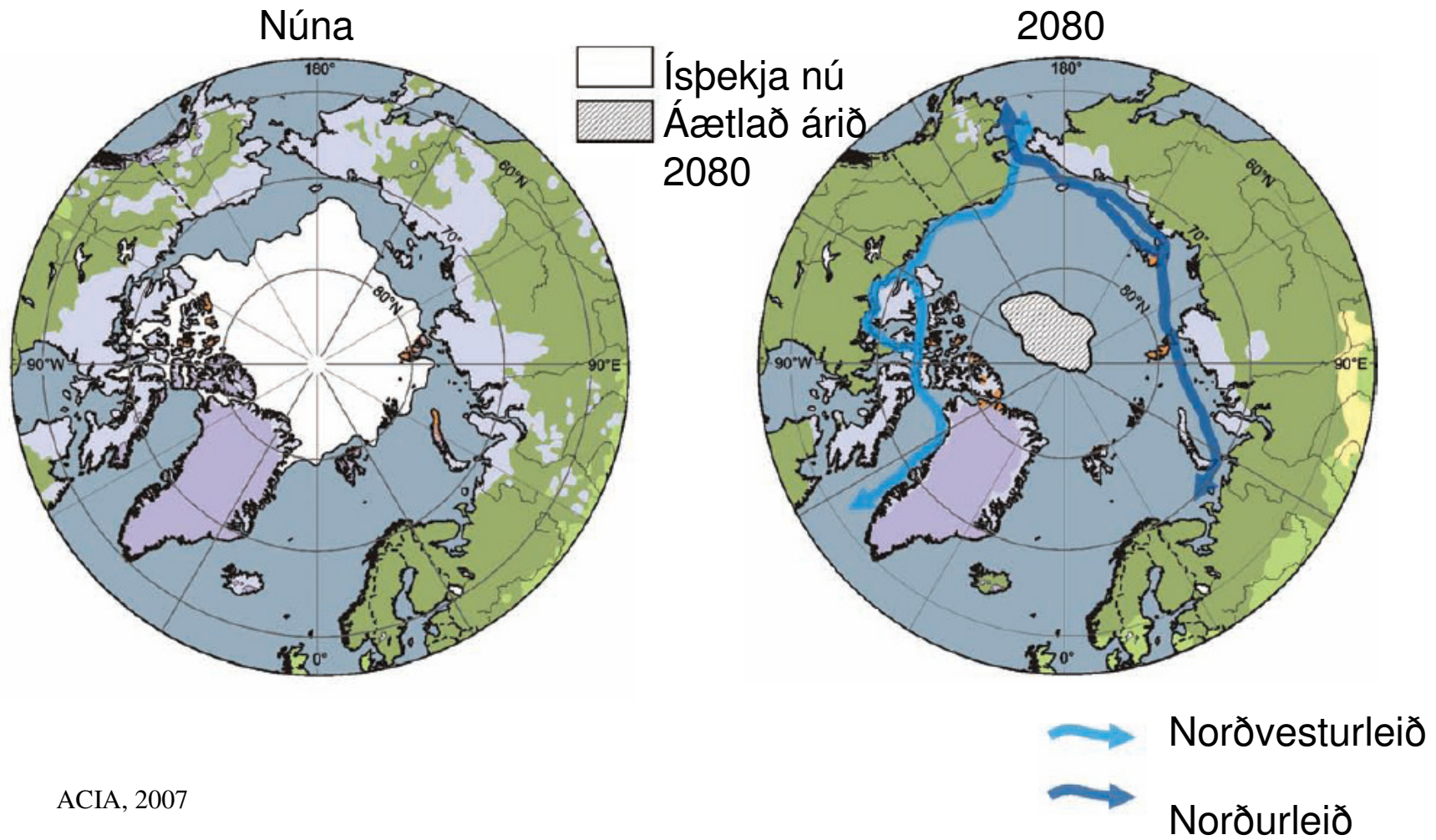

Vetrarmeðaltal: des-feb
4-7°C yfir landi, 7-10°C yfir sjó

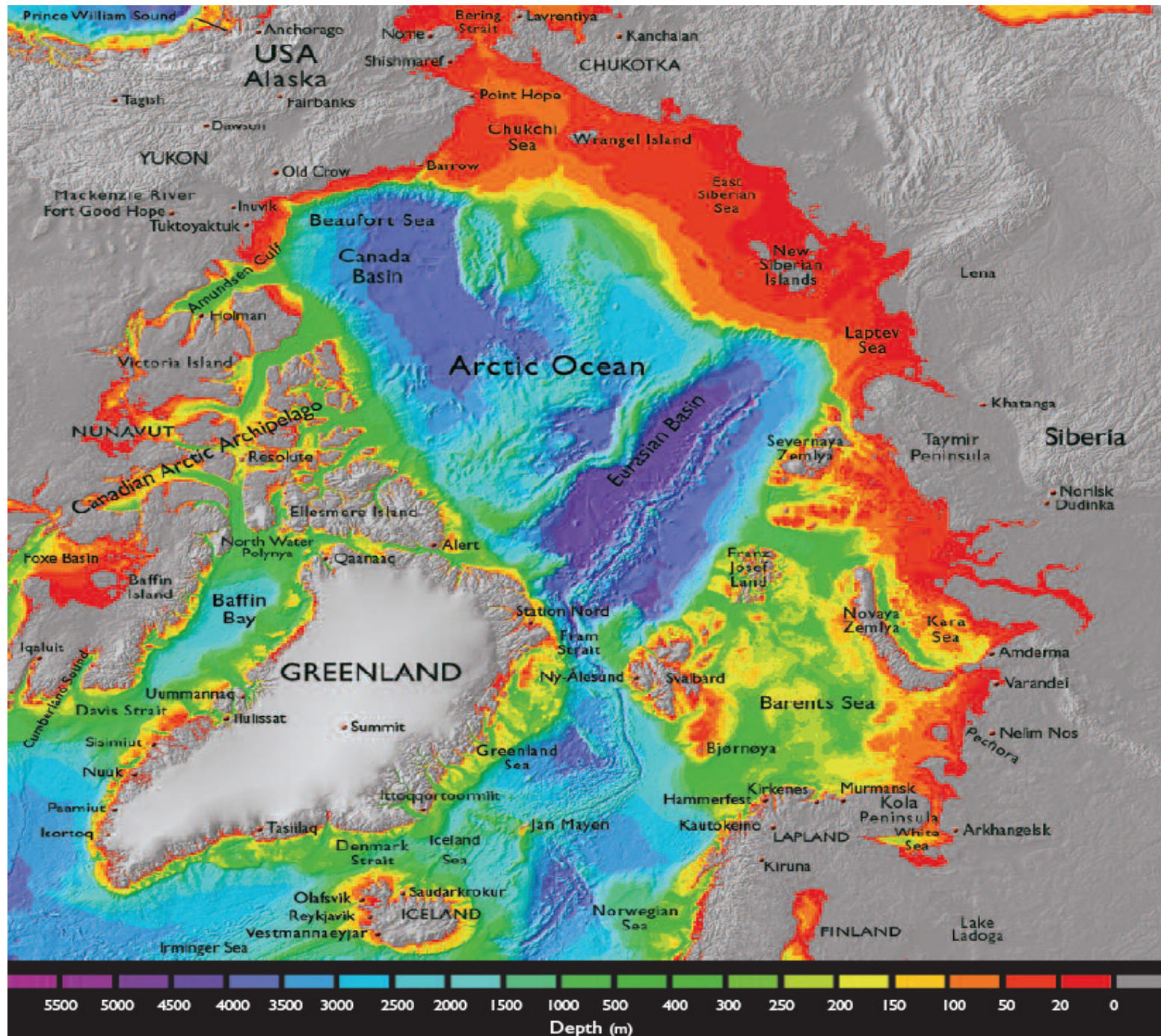

Íspekja og siglingaleiðir nú og árið 2080

ACIA, 2007

Víðáttumikið
landgrunn
sem gæti
orðið
grundvöllur
verðmætra
fiskimiða

ACIA, 2007

Nytjastofnar á heimskautasvæðum og aðliggjandi hafsvæðum þurfa að:

- Vaxa hratt og lifa af stutt vaxtartímabil meðan íslaust er
- Pola vel kulda, m.a. tegundir sem aðlagast hafa hitastigi neðan við 0 (vessakerfi þolir vægt frost), t.d. Ískóð og Alaska koli
- Hafa víð hrygningarsvæði og ekki bundnir um of tilteknum hrygningar- og útbreiðslusvæðum
- Vera tækifærissinnar í fæðuvali

ICES 2012

Stofnar sem kunna að nýta tækifærið ?

- Ní síld: Þarf að koma sér upp nýjum hrygningarsvæðum, en virðist hafa aðlögunarhæfni í þeim efnum. Myndi nýta sér norðursvæðin til ætisleitar að sumri.
- Barentshafsporskur: Getur fært sig norðar, en þó ekki utan landgrunssvæðanna
- Ufsi í Kyrrahafi og ískóð: Líklegir þáttakendur
- Loðna: Nú þegar til staðar á heimskautasvæðum, stuttur lífsferill og mikil vaxtargeta, en þarf að koma upp nýjum hrygningarsvæðum.

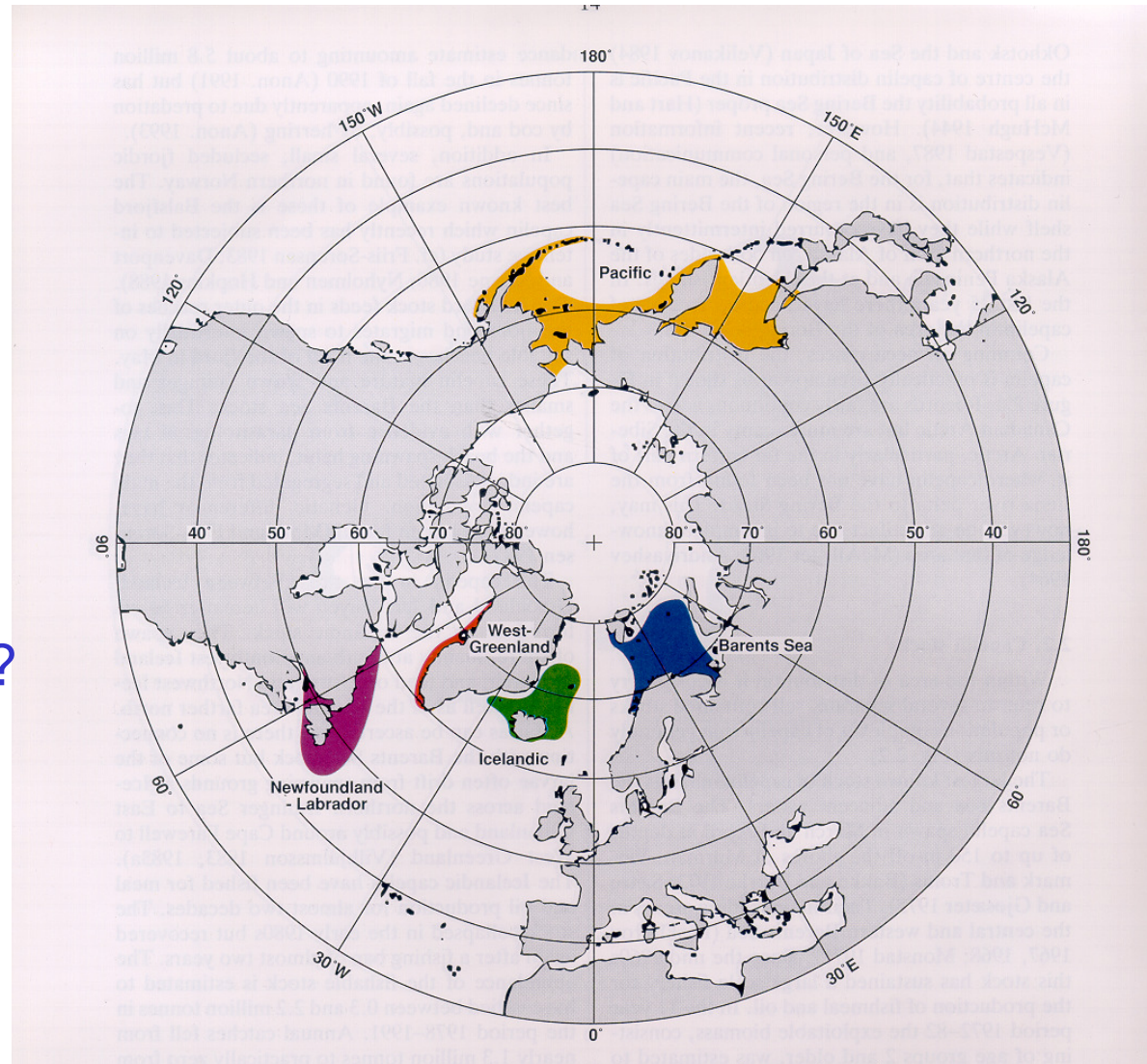

Loðnustofnar á Norðurslóð

Líklegt að með aukinni frumframleiðni á víðáttumiklu landgrunni N Íshafsins muni

loðna ná að nýta sér það

Verður samgangur stofna í Atlantshafi og Kyrrahafi ?

ACIA, 2007

Sjávarútvegsráðstefnan 2012 - Jóhann Sigurjónsson: Um áhrif hækkandi sjávarhita á framboð af fiski frá Íslandi

Veiðihagsmunir á norðurslóð

- Ljóst er að gríðarmikill ávinningur getur orðið af fiskveiðum í N Íshafi og í jöðrum þess vegna hlýnunar á komandi áratugum
- Óvissan er þó mikil um framvinduna, bæði hvað varðar hlýnunina sjálfa, áhrif botngerðar og strauma á framleiðnina og líklega samsetningu lífríkisins
- Stofnar munu líklega í vaxandi mæli breyta um útbreiðslu og göngur inn og út úr lögsögum ríkja og á alþjóðleg hafsvæði
- Deilistofnar sem Íslendingar nýta í dag kunna að minnka og/eða stækka vegna opnunar norðursvæða og átök skapast um hlutdeild þjóða í breyttu landslagi

Veiðihagsmunir á norðurslóð

- Rússar, Kanadamenn og USA verða stærstu aðilarnir, en einnig Grænland og Noregur.
- Íslendingar ekki eiginlegt strandríki á svæðinu, er þó heimilt að veiða á nýjum svæðum utan lögsögu ríkja, auk þess sem stofnar við Ísland kunna að breiðast/stækka norður á bóginn og skapa okkur réttmæta hlutdeild í veiðinni.
- Brýnt fyrir Íslendinga að mótuð verði stefna og aðferðafræði við uppskipti og stjórnun veiða úr stofnum sem hratt geta breytt göngum sínum og útbreiðslu, með sjálfbærni að leiðarljósi og hag smáríkja !

Að lokum

- Fyrir íbúa á Norðurslóð getur ávinningur af hlýnun orðið nokkur fyrir fiskveiðarnar, sérstaklega ef spár ganga eftir um N Íshafið
- Þó umhverfið breytist, þá getum stýrt veiðum innan hvers tímabils. Mikilvægt að hafa hugfast að umhverfið skapar rammann á hverjum tíma og við getum haft áhrif á afrakstur stofnanna með hóflegri nýtingu og skynsamlegri veiðistjórnun
- Alltof lítið er vitað um orsakatengsl og samhengi í lífríkinu, ekki síst á heimskautasvæðunum
- Kerfið er breytingum háð - veðurfar mun breytast - óvíst hvenær.
- Grundvallaratriði að fylgjast með þróuninni með öflugum rannsókn- og vöktunarstarfi